

Η παιδαγωγική σχέση: αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή

Ενότητα 4^η: Απόκλιση και παραβατικότητα
Μέρος 2^ο: Η παραβατική συμπεριφορά στο σχολείο

Κωνσταντίνος Γ. Μπίκος
Τμήμα: Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η παιδαγωγική σχέση:

αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή
Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ενότητα 4^η:

Μέρος 2^ο: Η παραβατική συμπεριφορά στο σχολείο

Κωνσταντίνος Γ. Μπίκος
Καθηγητής Α.Π.Θ.

Περιεχόμενα (1/3)

- Αίτια παραβατικής συμπεριφοράς.
- Συνήθη λάθη για την αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς.
- Αμφίβολα αποτελέσματα αυτών των τακτικών.
- Διαφορά κριτηρίων μαθητών – εκπαιδευτικών.
- Η μείωση της πιθανότητας για παραβατική συμπεριφορά στο σχολείο.

Περιεχόμενα (2/3)

- Στρατηγικές απόσβεσης.
- Ποινές.
- Σύντομη ιστορική αναδρομή.
- Παιδαγωγικά πρότυπα σε σχέση με την πειθαρχία και τις ποινές.
- Αλληλεξάρτηση σχολικών ποινών και κοινωνικών δομών.

Περιεχόμενα (3/3)

- Συνήθεις μορφές ποινής.
- Εκπαιδευτικός και ποινές.
- Αποτελεσματικότητα των ποινών.

Αίτια παραβατικής συμπεριφοράς (1/4)

- Μερικοί έφηβοι αποφασίζουν συνειδητά να ζήσουν έναν **διαφορετικό τρόπο ζωής** από αυτών των γονιών τους.
- **Ταυτίζονται και συμμετέχουν** σε νέες ομάδες συνομηλίκων, μερικές από τις οποίες είναι εκκεντρικές, ενώ άλλες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως αποκλίνουσες.
- Αυτές οι ομάδες θέλγουν τους νέους εφήβους με την τόλμη και τη δυναμικότητά τους. Μπορούν όμως να καταντήσουν καταπιεστικές για τους εφήβους εξαιτίας της δυναμικότητας με την οποία αντιμετωπίζουν τη ζωή.

Αίτια παραβατικής συμπεριφοράς (2/4)

- **Μεταβατικά στάδια** στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς τους.
- Κατά φάσεις, είναι δυνατό να εμφανίσει ο έφηβος παραβατική συμπεριφορά για να είναι **αρεστός στους φίλους του αλλά και στον εαυτό του** (π.χ. περηφάνια για μικρό-παρανομίες).
- Αυτές όμως οι περίοδοι είναι συνήθως μικρές και παροδικές ενώ, στο τέλος αυτών, ο έφηβος σταματά να εμφανίζει παραβατική συμπεριφορά και ενδεχομένως να την κατακρίνει.

Αίτια παραβατικής συμπεριφοράς (3/4)

- Αίτια για παραβατική και αποκλίνουσα συμπεριφορά μπορούν να αποτελέσουν όμως και σοβαρά **ψυχολογικά προβλήματα** που περνούν οι νέοι άνθρωποι κατά την εφηβεία τους.
- Οι εκφράσεις τέτοιων προβλημάτων μπορεί να είναι **η κλοπή, το άγχος, η κατάθλιψη, η επιθετικότητα, η μη-προσαρμοστικότητα** των ατόμων αυτών σε νέα κοινωνικά περιβάλλοντα.
- **Ανικανότητα αντίληψης συναισθημάτων, αξιών**
- **Χαμηλή αυτοεκτίμηση.**

Αίτια παραβατικής συμπεριφοράς (4/4)

- Οι νέοι πολλές φορές **στιγματίζονται** με χαρακτηρισμούς όπως «απροσάρμοστος», «νευρικός», «ταραξίας» κ.ά. τους οποίους δύσκολα τους **αποδιώχνουν** και οι οποίοι καταλήγουν να στιγματίζουν τον χαρακτήρα τους σε συνολικό επίπεδο.
- Οισυμπεριφορές είναι δυνατόν να καθοριστούν από αυτούς ακριβώς τους χαρακτηρισμούς, παρά από τις εσωτερικές ανάγκες των ατόμων, με αποτέλεσμα το **πρόβλημα να διαιωνιστεί**.

Συνήθη λάθη για την αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς

- Πολλοί εκπαιδευτικοί (και γονείς) προσπαθούν να «συνετίσουν» τα παιδιά χρησιμοποιώντας βία (φωνές, απειλές, τιμωρίες, σωματικές τιμωρίες).
- Προσπαθούν να μάθουν στα παιδιά να μην ασκούν βία έχοντας (και άρα παρουσιάζοντας στα παιδιά) **ως μόνο μέσο τη βία!**

Αμφίβολα αποτελέσματα αυτών των τακτικών

- Δεν προσφέρουν στο παιδί μια εναλλακτική λύση αντιμετώπισης προβλημάτων. Δείχνουν στο παιδί, πως όταν παρουσιάζεται ένα πρόβλημα, ο μόνος τρόπος να το λυθεί είναι η **χρήση βίας** (λεκτική ή σωματική).
- Δημιουργείται φόβος στο παιδί. Δεν **παύει** στην ουσία να είναι παραβάτης, απλά το καλύπτει και περιμένει την κατάλληλη ευκαιρία.
- Το παιδί μαθαίνει να φέρεται βίαια μέσω της **μίμησης**. Σε κάθε περίπτωση τιμωρητικής συμπεριφοράς το ερώτημα είναι ποιον τελικά ωφελεί η τιμωρία, το **παιδί ή τον εγωισμό αυτού που το τιμωρεί;**

Διαφορά κριτηρίων μαθητών – εκπαιδευτικών

- Οι μαθητές, όταν επισημαίνουν μια παραβατική ή αποκλίνουσα συμπεριφορά από κάποιο συμμαθητή τους συνήθως τον **περιθωριοποιούν**.
- Πολύ συχνά οι μαθητές δεν έχουν τα ίδια **κριτήρια** για τον ορισμό μιας συμπεριφοράς ως παραβατικής ή αποκλίνουσας. Γι' αυτό δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο ένας παραβατικός ή αποκλίνων μαθητής, σύμφωνα με τους καθηγητές και το σύλλογο γονέων, να είναι ο πιο **συμπαθής** και ο πιο **δημοφιλής** συμμαθητής.

Αιτία η **απόσταση** εκπαιδευτικών από τους μαθητές τους.

Η μείωση της πιθανότητας για παραβατική συμπεριφορά στο σχολείο

- εξαρτάται από:
- Τη συμπεριφορά των δασκάλων.
- Την ύπαρξη κινήτρων και ενισχύσεων.
- Την ανάληψη ευθυνών από τους μαθητές.
- Το **ευέλικτο αναλυτικό** πρόγραμμα το οποίο να προσαρμόζεται στις ανάγκες των μαθητών.

Στρατηγικές απόσβεσης (1/3)

- Να υπάρχει **αγάπη** από τον εκπαιδευτικό προς τους μαθητές. Τα παιδιά έχουν αλάνθαστο ένστικτο. Να **γνωρίζει** ο εκπαιδευτικός τον ψυχικό κόσμο του παιδιού. Να ξέρει ποιες είναι οι ανάγκες του κάθε μαθητή και ποια είναι η συμπεριφορά που μπορεί να χρησιμοποιήσει ώστε να ενσωματώσει το παιδί στη σχολική τάξη.
- Η συμπεριφορά του εκπαιδευτικού να είναι **μετριοπαθής**, να μην εκτρέπεται σε ακραίες συμπεριφορές.

Στρατηγικές απόσβεσης (2/3)

- Ο εκπαιδευτικός οφείλει να δείχνει **συνέπεια στους κανόνες** που ακολουθεί.
- Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι **δίκαιος και αμερόληπτος**. Οι μαθητές δε θα μπορέσουν ποτέ να δεχτούν ένα δάσκαλο ο οποίος αντιμετωπίζει διαφορετικά δυο μαθητές που εμφανίζουν την ίδια συμπεριφορά.
- Το χειρότερο όμως είναι πως, όταν ο εκπαιδευτικός δεν είναι αμερόληπτος, **οι μαθητές στρέφονται και εναντίον των συμμαθητών** τους στους οποίους μεροληπτεί ο δάσκαλος.

Στρατηγικές απόσβεσης (3/3)

- Το μάθημα θα πρέπει να έχει τη **μορφή διαλόγου**, να βασίζεται δηλαδή σε παιδαγωγικές αρχές (αρχή εποπτείας, αυτενέργειας, κοινωνικότητας).
- Θα πρέπει να εμπνέει σεβασμό με τη συμπεριφορά του
- Μέσω της ελεύθερης αγωγής το παιδί εθίζεται στο «πειθαρχείν»

Ποινές

- Κάθε δυσάρεστη εμπειρία που επιβάλλει ένα πρόσωπο εξουσίας σε ένα ιεραρχικά κατώτερο άτομο, σαν αποτέλεσμα της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς του τελευταίου.
- Η παραδοσιακή αντίληψη για τις ποινές: Ο μαθητής συνδέει την παράβαση με την ποινή και έτσι αποφεύγει την παράβαση, αφού κάθε επικείμενη παράβαση φέρνει αυτόματα στο μυαλό την τιμωρία.

Σύντομη ιστορική αναδρομή

- Οι σημασίες που έχουν αποδοθεί στη **σχολική πειθαρχία** και **στις παρεπόμενες ποινές** διακρίνονται σε τρεις ευρύτερες κατηγορίες:
- Αυτές που θεωρούν την πειθαρχία ως **συστατικό στοιχείο** της εκπαιδευτικής πράξης.
- Αυτές που θεωρούν την πειθαρχία ως μηχανισμό για την εξασφάλιση και **εδραίωση** των σχολικών και των ευρύτερων **εξουσιαστικών δομών**.
- Αυτές που θεωρούν την πειθαρχία ως εργαλείο για την **εξασφάλιση της ομαλότητας** και της **αποτελεσματικότητας** της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Παιδαγωγικά πρότυπα σε σχέση με την πειθαρχία και τις ποινές (1/2)

- Από τον 17^ο αιώνα έως και σήμερα διακρίνονται τρία παιδαγωγικά πρότυπα: οι πειθαρχικές, οι σωφρονιστικές και οι ψυχολογικές παιδαγωγικές μέθοδοι.
- Αξίζει να αναφερθεί ότι τον 17^ο αιώνα στην Αγγλία, στο σχολείο του Τζων Μπρίνσλεϋ, οι πουριτανικές αντιλήψεις του ιεροκήρυκα ιδρυτή του αντικατοπτρίζονταν στους πίνακες, όπου απεικόνιζαν δασκάλους με βέργες στο χέρι. Κατά τον 18^ο αιώνα δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη θέσπιση λειτουργικών κανόνων και στην επιτήρηση (σωφρονισμός).

Παιδαγωγικά πρότυπα σε σχέση με την πειθαρχία και τις ποινές (2/2)

- Παιδαγωγοί όπως ο O. Decroly και η Maria Montessori εισηγούνται τη **μαθητοκεντρική** διδασκαλία μέσα σ' ένα δυναμικό χωροσύστημα. Το σχολείο πλέον έχει προχωρήσει στην υιοθέτηση **φιλελεύθερων** απόψεων για τη συμπεριφορά των μαθητών, χωρίς, όμως, ο **εξουσιαστικός έλεγχος** να έχει εξαλειφθεί πλήρως.
- Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής αναβάθμισε το ρόλο και την προσωπικότητα του μαθητή ως προς τη θέση του στο σχολικό σύστημα και ως προς την **αναγνώριση των ατομικών του ελευθεριών**.
- Καταλυτικό ρόλο στην κατεύθυνση αυτή διαδραμάτισε η αναμόρφωση της **εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών** και η σταδιακή βελτίωσή της.

Αλληλεξάρτηση σχολικών ποινών και κοινωνικών δομών

- Γενικά, η αγωγή και η πειθαρχία στο πέρασμα του χρόνου έλαβαν διαφορετικές σημασιοδοτήσεις, που είναι αποτέλεσμα των **κοινωνικών και ιδεολογικών δομών**.
- Η πειθαρχία των μαθητών αποτελεί βασικό ζητούμενο εκ μέρους του εκπαιδευτικού και του συστήματος. Είναι, επομένως, **δομικό συστατικό της σχολικής ζωής** και ζητούμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το αν η πειθάρχηση των μαθητών θα ενταχθεί στους στόχους της σχολικής κοινωνικοποίησης.

Συνήθειες μορφές ποινής (1/2)

- Επίπληξη.
- Κατ' ιδίαν συζήτηση – μομφή.
- Μετακίνηση σε άλλο θρανίο.
- Παραμονή στην τάξη κατά το διάλειμμα ή μετά τα μαθήματα μέχρι να τελειώσει τις εργασίες του.
- Ανάθεση εργασιών στο σπίτι εφ' όσον δεν τις τελείωσε στο σχολείο.
- Σημείωμα στους γονείς

Συνήθειες μορφές ποινής (2/2)

- Παρουσίαση στο διευθυντή του σχολείου – πιθανή απομάκρυνση για κάποιο διάστημα (αποβολή).
- Ανεπίτρεπτες μορφές.
- Εκτέλεση κάποιας υποτιμητικής άσκησης ή αυτοπροσβολής.
- Το δίκαιο ανηλίκων απαγορεύει την άσκηση φυσικής βίας (σωματικές ποινές).

Εκπαιδευτικός και ποινές

- Όταν ο εκπαιδευτικός θεωρεί ότι πρέπει να επιβληθεί ποινή πρέπει να προσέχει:
- Όχι εξευτελισμό του μαθητή μπροστά στους άλλους.
- Όχι τιμωρία σε όλη την τάξη.
- Όχι ποινές σε κατάσταση οργής και εκνευρισμού.
- Εξήγηση των αιτίων της τιμωρίας.

Αποτελεσματικότητα των ποινών

- Έχουν βραχυπρόθεσμη δραστικότητα.
- **Απωθούν, αλλά δεν εξαλείφουν** την ανεπιθύμητη συμπεριφορά.
- **Απορρίπτουν, αλλά δεν προτείνουν** κάτι άλλο
- **Επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των παιδιών**
- Συχνά λειτουργούν ως **θετική ενίσχυση** (πρότυπο μίμησης)
- Αναπτύσσουν **τάσεις φυγής /απομάκρυνσης**
- Προκαλούν **δυσάρεστα συναισθήματα**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Η εξαπάτηση στις εξετάσεις

Βασιλική Στυλιανού
φοιτήτρια

Ανάλυση του φαινομένου

- Η αντιγραφή ή κλέψιμο (cheating) στο ακαδημαϊκό περιβάλλον, τείνει να πάρει την μορφή «πανδημίας» → η ρίζα του φαινομένου βρίσκεται, στην **παιδική ηλικία**.
- Έρευνες αποδεικνύουν, ότι η ανάπτυξη της ηθικότητας, αν και αναγκαία, δεν είναι και ικανή συνθήκη, προκειμένου τα άτομα να αποφύγουν την εξαπάτηση στις εξετάσεις.
- Όσον αφορά τους εφήβους, διακρίνονται δύο κατηγορίες: α) αυτοί που αντιλαμβάνονται την αντιγραφή στο χώρο του σχολείου, **ως αθέτηση κάποιας κοινωνικής σύμβασης** β) αυτοί που εντάσσουν την αντιγραφή, στα ζητήματα που **προσβάλλουν οικογενειακές αξίες ηθικής**.
- Οι έφηβοι που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία, έχουν ευνοϊκότερη στάση προς την αντιγραφή από άλλους (ενεργητική εξαπάτηση) και προς την αντιγραφή άλλων από τους ίδιους (παθητική εξαπάτηση).

Ο ρόλος της ενοχής

- Το βασικό κριτήριο κατάταξης, στην εκάστοτε ομάδα είναι η **ενοχή**.
- Η ενοχή, θεωρείται το πιο σημαντικό συναίσθημα για την ανάπτυξη των γνωστικο-συναισθηματικών δομών της συνείδησης και των προτύπων της ηθικής συμπεριφοράς.
- Η ενοχή που βιώνουν τα άτομα πριν την εξαπάτηση, έχει συνδεθεί με τη **συχνότητα των αντιγραφών**.
- Τα παιδιά, κατά την σχολική ηλικία εκφράζουν συναισθήματα ενοχής, τα οποία αυξάνονται όταν τα παιδιά ενθαρρύνονται στην **ενσυναίσθηση** και ιδιαίτερα στην κατανόηση της ζημίας που προκαλείται στους άλλους.
- Επίσης, σύμφωνα με τους Thompson και Hoffman, τα **αγόρια** κατά τη διάρκεια της παιδικής τους ηλικίας, εκφράζουν συστηματικά εντονότερες ενοχές από αυτές των κοριτσιών.

Αιτίες που καθορίζουν τη στάση των φοιτητών απέναντι στην εξαπάτηση στις εξετάσεις

- Οι κυρίαρχες απόψεις των συνομηλίκων, οι οποίες δημιουργούν είτε ανεκτικό είτε μη ανεκτικό περιβάλλον. → Ανησυχία για τα συναισθήματα των άλλων.
- Πιο συγκεκριμένα, οι McCabe και Trevino (1993) υποστήριξαν ότι η υψηλή συσχέτιση μεταξύ της συχνότητας της εξαπάτησης και της συμπεριφοράς των υπολοίπων συμφοιτητών δεν μπορεί να ερμηνευτεί μόνο στα πλαίσια της **μίμησης**, αλλά υποδηλώνει ότι οι κυρίαρχοι κανόνες των συμφοιτητών για την αντιγραφή αποδεικνύονται σημαντικός παράγοντας ο οποίος υποστηρίζει την αντιγραφή.
- Επιπλέον, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι εσωτερικές αρχές ηθικής, οι οποίες όσο τα άτομα μεγαλώνουν αποκτούν μεγαλύτερη βάση.

Έρευνα στην παιδική ηλικία

- Στην έρευνα συμμετείχαν, 180 μαθητές Δημοτικών Σχολείων της Θεσσαλονίκης οι οποίοι προέρχονταν από οικογένειες μέσου κοινωνικού-οικονομικού επιπέδου.
- Στους συμμετέχοντες, δόθηκαν δύο σενάρια .Το πρώτο σενάριο, αφορούσε τη συνθήκη μιας τάξης όπου οι μαθητές ήταν ανεκτικοί προς την αντιγραφή, ενώ το δεύτερο, μαθητές που ήταν αρνητικοί προς την αντιγραφή.
- Οι μαθητές που ανήκαν στην πρώτη συνθήκη, θεωρούσαν τον μαθητή που δεν αντιγράφει «**φυτό**». Αντίθετα, για τους μαθητές της δεύτερης συνθήκης, ο μαθητής που αντιγράφει είναι «**κλέφτης**».

Ερωτήματα της έρευνας

- Σε κάθε συνθήκη, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν σε τέσσερις ερωτήσεις.
- Τι θα έκαναν, στην περίπτωση που κάποιος συμμαθητής τους, τους ζητούσε να αντιγράψει από το γραπτό τους (παθητική αντιγραφή);
- Αν επέτρεπαν στους άλλους να αντιγράψουν, θα ένιωθαν ενοχές;
- Αν οι ίδιοι δεν γνώριζαν κάποια ερώτηση, θα προσπαθούσαν να αντιγράψουν από κάποιο συμμαθητή τους (ενεργητική αντιγραφή);
- Αν αντέγραφαν από τους άλλους, θα ένιωθαν ενοχές που παρέβαιναν τον κανόνα του σχολείου;

Υποθέσεις της έρευνας

- α) Οι ερευνητές υπέθεσαν, ότι τα παιδιά θα αξιολογούν την αντιγραφή ως παράβαση, η οποία άπτεται της ηθικής παρά της κοινωνικής σύμβασης.
- β) Επίσης, πίστευαν πως οι μαθητές εκφράζουν συναισθήματα ενοχής, κυρίως από τον φόβο του εντοπισμού και της τιμωρίας.
- γ) Ακόμη, υπέθεσαν πως το περιβάλλον (ανεκτικό ή μη ανεκτικό) που θα δημιουργούνταν από τις κυρίαρχες απόψεις, θα διαφοροποιούσε τη στάση των μαθητών απέναντι στην αντιγραφή.
- δ) Επιπλέον, οι ερευνητές πίστευαν πως οι μαθητές θα εμπλέκονταν ευκολότερα σε μια συνθήκη παθητικής παρά ενεργητικής αντιγραφής, με κριτήριο ότι αυτός που τιμωρείται είναι αυτός που αντιγράφει.
- ε) Τέλος, οι ερευνητές ήθελαν να εντοπίσουν τις διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των δύο φύλων, καθώς και τις αλλαγές που εμφανίζονται με την ανάπτυξη των μαθητών.

Η παιδαγωγική σχέση:

αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή
Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής

Αποτελέσματα έρευνας-Συμπεράσματα

- α) Η στάση των μαθητών της σχολικής ηλικίας, **δεν διαφοροποιείται** από τις κυρίαρχες απόψεις των συνομηλίκων.
- β) Ωστόσο, παρατηρείται διαφοροποίηση με βάση το περιβάλλον, όσον αφορά την ενοχή που βιώνουν οι μαθητές, σε σχέση με τις δύο μορφές αντιγραφής.
- γ) Σε αντίθεση, μάλιστα, με τα ευρήματα των Thompson και Hoffman, τα κορίτσια βιώνουν αισθήματα ενοχής εξαιτίας του φόβο τους για τιμωρία, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα αγόρια.
- δ) Τα παιδιά, στην σχολική ηλικία, αξιολογούν την αντιγραφή, ως **παράβαση κοινωνικής σύμβασης**.

Συνέχεια αποτελεσμάτων

- ε) Η έρευνα απέδειξε, πως τα παιδιά ηλικίας 9 και 10 ετών δήλωσαν πως δεν θα αντέγραφαν λόγω του φόβου της τιμωρίας. Πιθανόν, η ενοχή σε κάποιες ηλικίες, να είναι σε θέση να αναστείλει την παραβατική συμπεριφορά.
- στ) Μετά την ηλικία των 10 ετών, παρατηρείται μια πολύ σημαντική αναπτυξιακή αλλαγή. Τα παιδιά από την ηλικία των 11 ετών, αντιμετωπίζουν με θετικό τρόπο την αντιγραφή, ανεξάρτητα από τη μορφή της ή τις κυρίαρχες απόψεις των συνομηλίκων.
- Αυτή η αλλαγή, φανερώνει μια αλλαγή στάσης προς την αντιγραφή και εξηγεί την έκταση της εξαπάτησης στις επόμενες βαθμίδες της εκπαίδευσης και κυρίως στην τριτοβάθμια, που οι συνέπειες είναι ιδιαίτερα σημαντικές.
- Επομένως, ίσως η ηλικία των 11 ετών, να είναι η κατάλληλη χρονική στιγμή, που η εκπαίδευση να πρέπει να λάβει τα μέτρα της, για να εξαλειφθεί το άσχημο φαινόμενο της αντιγραφής.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Μπίκος Κωνσταντίνος.
«Η παιδαγωγική σχέση: αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή. Απόκλιση και παραβατικότητα: Η παραβατική συμπεριφορά στο σχολείο». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS157/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Τέλος Μαθήματος

Επεξεργασία: Μενέλαος Χ. Τζιφόπουλος
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

